

GAZETA LWOWSKA:

W Poniedziałek

N^{ro}. 6.

18. Stycznia 1819.

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — Mocą najwyższej uchwały z dnia 12go Listopada 1818 raczył Najjaśniejszy Pan Teodora Dobrowolskiego de Buchenthal wynieść najłaskawiej do stanu Rycerskiego za opłatą tacy.

C. K. połączona Kancelaryja nadworna nadała wakujące miejsce lekarza obwodowego w Andrychowcie, pod dniem 3cim Grudnia 1818, Doktorowi medycyny Leopoldowi Bochenkowi.

Z Wiednia. — Z powodu zejścia ze świata Xiężniczki Maryi Ludwiki, Królowej Polshkiej i Saskiej, a cioteczney Babki Najjaśniejszego Cesarza Jegomości, raczył N. Pan rozporządzić żałobę Dworską, którą ze zwykłemi odmianami noszono od dnia 4go do 17go b. m. a zatem przez dni 14. —

Najjaśniejszy Pan raczył Angielskiego Marszałka polnego Xięcia Wellingtona mianować Marszałkiem polnym Austriackim i właścicielem wakującego 42go pułku piechoty Erbacha; — oraz Ich Cesarzowicowskich Mościów Marszałków-Poruczników polnych Aroy-Xiżąt Ludwika i Maksymiliana na Jenerałów-Feldzengmeisterów, a C. K. nadzwyczajnego Posta przy Dworze Francuzkim, polnego Marszałka-Porucznika Barona Vincent na Jenerała iazdy posunąć; — niemniej polnego Marszałka-Porucznika i tymczasowego naczelnego Jenerała w Lombardy, Hrabiego Bubna, rzeczycywym naczelnym Jenerałem w Prowincyach Lombardzkich mianować.

Najjaśniejszy Pan ozdobił Królewsko-Francuzkiego Ministra i Sekretarza Stanu spraw zagranicznych Xięcia Richelieu, W. krzyżem Królewsko-Węgierskiego orderu S. Szczepana; — Królewsko-Francuzkiego Jenerała Dywizyi, Barona Jacquineta, Krzyżem Kommandorskim Cesarzsko-Austriackiego orderu Leopolda; — a Swoiego nadzwyczajnego Posta i pełnomocnego Ministra przy Dworze Rossyjskim, Ludwika Barona Lebzeltera, Cesarzsko-Austriackim orderem żelazney korony pierwszy

Masy. Oceniając zaś najłaskawiej zasługi C. K. Rady nadwornego Fryderyka Gentza, który prowadził protokół podczas konferencyi Ministerialnych na Kongressie Wiedeńskim, w układach Paryżkich roku 1815, i na Zjazdzie Monarchów w Akwizgranie, raczył N. Pan ozdobić go krzyżem kawalerskim Królewsko-Węgierskiego orderu S. Szczepana; dozwołać mu oraz nieść ozdoby otrzymanego od N. Cesarza wszech Rossyi orderu S. Anny, pierwszej, tudzież pozyskanego od N. Króla Pruskiego, orderu czerwonego orła, drugiey klasy. —

Najjaśniejszy Pan uchwalił nieobsadzać jeszcze miejsca najwyższego Prezesa Sprawiedliwości, wakującego przez zejście ze świata Ministra Stanu i Konferencyi, Hrabiego Wallisa; aby zaś najwyższy wymiar sprawiedliwości utrzymać w teraźniejszym równia tak szybko iako i dzielnym toku, raczył Jego C. K. Mość ustanowić tymczasem trzeciego Wice-Prezesa przy najwyższej Władzy sprawiedliwości w Wiedniu, i miejsce to Wice-Prezesowi Niższo-Austriackiego Sądu Appellacyjnego, Fryderykowi Baronowi Gärtnerowi najłaskawiej nadać.

Dnia 19go Grudnia, Cesarzsko Rossyjski nadzwyczajny Poseł i pełnomocny Minister przy Dworze Austriackim, Hrabia Gołowkin, miał u N. Pana osobue posłuchanie, na którem złożył list wierzytelny Monarchy swojego.

Dyrekcya uprzywileiowanego Austriackiego Banku narodowego, zatrudniona będąc obrachunkiem i układaniem wykazów dla Wydziału bankowego, podała do wiadomości powszechney, że od dnia 29go Grudnia żadne nowe składki akcyjne przyjmowanemi nie będą, że stoli zaraz po skonczonym zgromadzeniu Wydziału, ogłosi, od którego dnia czynności swoje na nowo zacznie.

Dnia 27go Grudnia przechodził przez Wiedeń powracający z Francyi do Węgier C. K. 101y pułk Huzarów Króla Fryderyka Wilhelma, pod dowództwem Pułkownika Gencsy, Kawalera Królewsko Pruskiego orderu wojskowej zastugi. Jenerał iazdy Ba-

ren Stipsicz, iako drugi właściciel tego pułku przedstawił go NN. Arcy-Xiążętom Następcy i Ferdynandowi. Ludzie i konie znajdowali się w doskonałym stanie, a pomimo trzyletniego bawienia za granicą, nie stracił pułk ten bynajmniej ani na swojej postawie ani na duchu wojskowym.

Z Węgier. — Dnia 2go Stycznia nadciągnął do Pressburgu na stałą załogę w własnym swym kantonie, oyczysty pułk piechoty Cesarza Alexandra, po 13 letnim oddaleniu, przez który to czas popisywał się chwalebnie we wszystkich wyprawach wojennych, podczas pokoju zaś na znak wyszczególnienia za okazywaną waleczność, zawsze stał w Wiedniu załoga. — Dnia 10go Grudnia otworzono w Altenburgu proczyście Instytut ekonomiczny fundacyi Xięcia Alberta Cieszyńskiego. Liczba uczniów podczas otwarczenia wynosiła 28. — Dnia 18go Grudnia umarł w Szemnicu na apoplexyję w 67ym roku wieku swojego zastężony i szanowsy Mąż P. Franciszek Drevenyak de Taktakenyész, Kawaler Królewsko Węgierskiego orderu S. Szczepana C. K. Radca nadworny, W. Szambelan w Węgrzech niższych i Królewski Kommissarz w miastach górniczych.

Z Morawy i Ślązka. — N. Cesarz Alexander wjechałszy z Wiednia dnia 23go Grudnia, stanął o godzinie 1wszej z południa w Pohorlicach, gdzie przyjął obiad w domu pocztowym, i Pocztynastrowę pierścieniem brylantowym udarował. O godzinie 5tej wieczorem Jego C. K. Mość stanął w Brynie, gdzie od Gubernatora Hrabiego Mitrowskiego i Jenerała Hrabiego Klenau powitany, rozmawiał z nimi podczas przepręgania koni, potem zaś bez spoczywania podróż odprawiając, nazajutrz o godzinie 7mej z rana stanął w Freibergu, wypoczął tam kilka godzin, a o godzinie 2głej z południa zjechał do Cieszyna, gdzie Jenerała Barona Bertholetti, Pułkownika Barona Eichenkranza i Starostę Cyrkulowego P. Rechtenbacha do Stężu Swoiego przypuścił; o godzinie zaś 4tej wjechałszy, wieczorem po godzinie 7mej stanął w Bilsku, i przemieniwszy konie puścił się do Galicyi.

Obraz polityczny różnych Państw w miesiącu Listopadzie 1818.

(z gazety Wiedeńskiej. *Der Wanderer.*)

Austria. Znown i w tym miesiącu utracił Kray kilka Mężów sławnych i ważnych w wielu gałęziach ludzkich umiejętności. Na szczycie stopni wojskowych, a prawie na

schyłku życia ludzkiego, umarł szanowny Marszałek polny i jeneralny artylleryi Dyrektor, Józef Hrabia Colloredo, podczas gdy z pełnego sławy zakresu zabrała śmierć Hrabiego Józefa Wallisa Prezesa najwyższego Trybunału sprawiedliwości, w porze dzielnego i szerszego więku. Dyrektor galeryi Dworskiej Függer, Mąż, iakiego nie doczeka się każde pokolenie, który równie iak wielkim był artystą, tak zacnym i godnym kochania człowiekiem, zakończył poczet sławnych Mężów, których stratę płakała Oyczyzna w tym miesiącu.

Niemcy. Cesarz Franciszek przybył do Monachium, a Cesarz Alexander do Karlsruhe. W ogólności miesiąc ten jest znamienitym podróżami wielu Monarchów i Xiążąt, którzy powracając z Akwizgranu przejeżdżali Państwa Związku Niemieckiego, częścią dla odwiedzenia Dworów z Sobą spokrewnionych, częścią wracając do Państw swoich. Także i oddziały wojska zajmującego Francyję, wracając każdy do Oyczyzny swojej, przeciągały Kray Niemiecki we wszystkich kierunkach.

W. Brytania. Dzień 17. Listopada pozbawił to Państwo Królowey, która chorowała długo. Kiedy głosowano względem zwykłego żalobnego adresu do Xiążęcia Rejenta, w którym wyrażono powszechnie uwielbianie charakteru Królowey, wielu Anglików myślało dosyć nieczemnie, proponować opuszczenie przyimka: „powszechnie“, iakoż w niektórych adressach utrzymało się istotnie do zdanie. Jest to przynajmniej, robić sobie igrawkę z wolności, jeżeli iey nie nadużywać. Wiadać ztąd, że w Anglii nawet i najwyższe Osoby wystawione są na dowolność ducha stronnicego, dla którego nie jest nic tak świętem i szanownem, czegoby skazać nie odważył się. Także i załoba skrócona została podług żądania właścicieli fabryk, którzy przełożyli, iż ponieśliby za nadto wielką stratę, gdyby ich materye kolobrowe miały tak długo zostać na składach niekupowane. Uległość ta przekonywa, ile starań się w Anglii, aby obowiązanych do opłaty utrzymać także w możności płacenia. — Sławny prawnik i Członek strony opozycyjnej P. Samuel Romilly odebrał sobie życie w rozpaczki po śmierci swojej małżonki. — Cała wyprawa ku biegunowi północnemu zawięta już znown do portów Angielskich. Skutki ich badań nie były wielkie. Przywieźli z sobą kilka Esquimosów, parę skór niedzwiedziich psy, sanki, bicze i minerały, oprócz tego niepewne wiadomości o powiem odkryciu ludzi, nakoniec mało co zaspokajającego o możności uzyskania przeprawy północnej. W przyszłym

roku zamyslała nowe czynić doświadczenie, przy lepszej wyprawie okrętów, i lepszym wyborze czasu. — O odkrytej korespondencji na wyspie S. Heleny uciębło. Nie uważano dotąd innego skutku, prócz strzeżenia Doktora O'Meara i oddalenia z Anglii Francuzkiego Jenerała Gourgaud, który był przedtem na wyspie S. Heleny.

Francya. Izby zwołane są na miesiąc Grudzień. — Papiery publiczne spadają wciąż na przemianę mniety lub więcej. — Wojska Mocarstw sprzynierzonych ustąpiły w tym miesiącu ze wszystkiem z ziemi Francuzkiej.

Prussy. Zjazd w Akwizgranie ukończony. Treść ogłoszonych ostatnim razem aktów urzędowych, znana jest aż nadto, aby o niej tu znowu nadmieniać. Zgromadzenie to stanowić będzie zawsze w wielu względach epokę w dziejach Świata. Najprzód, ponieważ zjazd ten ukończył skutki rewolucyi Francuzkiej w sposób tak przeciwny oneyże; Powtóre, jako pamiątka otwartości, zgody, i łagodności, przez które to ważne pytanie względem ustąpienia wojsk z Francyi i przypuszczenia iey do związku, tudzież interesa pieniężne tak prędko rostrzygnięte zostały; Po trzecie, Pamiętnym będzie przez sposób, w jaki Monarchowie i Ministrowie rzecz tę prowadzili; w niczem albowiem interesa nie były umyślnie przewlekane, lub przez spory etykietałne albotęż inne formalności wstrzymywane; Nakoniec po czwarte, pamiętnym jako pierwszy zjazd tego rodzaju, który w skutku zawartych traktatów powtarzany ma bydź od czasu do czasu. Do zjazdu tego zastosować można ba dzo słusnie tekst następujący drugiego z listu Platona do Króla Dionizego: „Wielka władza i wielka mądrość stworzone są aby z sobą razem mieszkały, chodzą za sobą, sznkaią siebie, i chętnie z sobą razem pobywają, a ludzie cieszą się, gdy ich razem widzą, lub o ich połączeniu się słyszą. . . Kiedy więc to poznaiesz, zważysz, iż z naszym zgonem, sława nasza nie zaginie; dla tego też o nią starać się powinniśmy, ponieważ zdaje mi się zawsze, iż przyszłość nie może bydź dla nas obojętną. Tylko dusze nikczemne utworzyło przyrodzenie obojętnemi na przyszłą sławę; atoli Mąż szlachetny, działa wszystko tak, aby zaszczytną w potomności zostawił po sobie pamięć, gdy inż sam więcej nie żyje.“

Włochy. Król obojey Sycylii chorował na gorączkę, która wszelako nie zostawiła po sobie złych skutków. Od czasu bytności Monarchy tego w Rzymie, wielu za daw-

nieysze postępiłi swoje na wygnanie tkzanych dostąpiło łaski, i otrzymało pozwolenie wrócenia do Oyczyzny. — Arcy-Xiążę Józef Palatyn Węgierski przedsięwziął podróż do Włoch. — Przybył inż do Florencyi i do Rzymu.

Państwa Zaeuropeyskie. Turcy odnieśli znakomite zwycięztwo nad Wehabitami, których Wódz nazwiskiem Abdallah, dostał się w ich moc wraz z swoją rodziną. — Angielskie Towarzystwo wschodnio Indyjskie, dostawszy w ręce Peyszwę, kupiło od niego Panowanie za kilka Lak-rupiów, roczney pensyi, z której w Benares utrzymywać się może. Wojna Marattów zdaje się ukończoną. — Prowincya Perska Chorassan podnieśla rokosz przeciwko swoiemu Szachowi, który dla pokonania iey, przeznaczył tam wojsko. — W Ameryce południowej gotują się do nowej wyprawy, która rozpocząć się ma, iak sloty przemina. Hiszpanie iak słyhać, mają desyć wojska a mało pieniędzy, powstańców braknie obojga. Jako wyprawę uboczną uważać można ową, którą Hiszpania wysłała, dla zburzenia nowej osady wygnańców Francuzkich, założoney w Prowincyi Teksas. Ponieważ siły zbrojne obu stron podane są bardzo różnie, nie można domniemywać skutku tej wyprawy. — Obadwa Naczelnicy Haytocy pogodzili się dobrym sposobem. Obadwa mają równą prawie siłę, a ta równowaga ręczy za dotrzymanie pokoju.

K r a k ó w .

Na posiedzeniu Seymu Rzecz-Pospolitey Krakowskiej dnia 14. Grudnia r. 1818 wniesione zostały projekta do praw: pierwszy z strony JW. Drake Delegowanego Sedziego Pokoju, o ustanowieniu Towarzystwa ogniowego dla miasta Krakowa; drugi przez JW. Franciszka Piekarzkiego Reprezentanta z Gminy okręgowej Modlnica, względem ustanowienia podatku gruntowego po dziesięć od sta, stosownie do posiadłości ziemskich; trzeci przez JW. Felixa Słotwińskiego, Delegowanego od Akademii, względem zniesienia Policyi pośredniej w mieście Krakowie istniejącej, a przeniesienia tej władzy w całości na Woytów. Projekta powyższe Izba Prawodawcza Rządzącemu Senatowi do urzędowego użycia przestać postanowiła. Na posiedzeniu Seymu dnia 15go miesiąca i r. b. 1818 wprowadzony został przez JW. Marszałka pod decyzją Izby Prawodawczej początkowany z strony Rządzącego Senatu projekt do prawa zapewniającego korzyści dla budujących nowe domy z twardego materyału, lub podobne spu-

stoszące z gruntu reparujących, i o środkach znagląjących do reparacji. Po odczytaniu projektu i opinii Kommissyi Prawodawczej, która się oświadczyła za przyjęciem projektu, Izba Prawodawcza większością sekretnych kresek projekt powyższy w prawo zamieniła, i Senatowi Rządzącemu dla ogłoszenia przesłać postanowiła. W dalszym porządku, przystąpiła Izba Prawodawcza do wyboru urzędników z list kandydatów przez Kommissyą kwalifikacyjną podanych. W dalszem działaniu JW. JX. Paszkowicz Delegowany od Kapituły w wymownym głosie dowodził przeciżenia Stanu Duchownego podatkami, i przedał wnioski, ażeby przynajmniej Plebani od podatku Subsidiu Charitativi byli uwolnieni. — Izba Prawodawcza wnioski JW. Reprezentanta X. Paszkowicza wraz z uwagami JW. Reprezentanta Piekarshiego Senatowi przesłać postanowiła. — Na sessyi Sejmu dnia 17go z. m. odczytała odpowiedź Senatu z d. 14go t. m. na odezwę Izby prawodawczej, w względzie postanowienia Kommissyi Organizacyjney z dnia 10. Lipca r. b. ograniczającego władzę Izby Prawodawczej w stanowieniu budżetu, wyrażającą: iż postanowienie powyższe będąc z wyrażonej woli NN. Monarchów wydane, jest obowiązującym. — Na teyże sessyi była mowa o Domu ubogich, o podatku szpilkowym i o sprzedaży domów należących do rozmaitych Instytutów. — Na sessyi dnia 18go b. m. JW. Józef Soltkiewicz dowodził, ile jest nieakcyjną terazniejszy sposób podatowania, a w szczególności co do podatku podymnego, a natomiast wniósł: Pierwszy projekt zasad do prawa stanowiącego podatek gruntowy. Drugi projekt zasad do prawa stanowiącego podatek od czystego dochodu w gotowiznie, które projekta Izba Senatowi dla inicjatywy przesłała. W dalszym porządku Sekretarz odczytał odpowiedź Senatu, co do projektu JW. Słotwińskiego, względem zniesienia Policji pośredniej. — Odczytano następnie projekt do prawa przez Senat podany a tyżący się rozmiaru gruntów, który Izba wzięła w deliberacyę. JW. JX. Paszkowicz dalej wystawił stan między Kościoła parafialnego w Czerniechowie. To przełożenie Izba do Senatu odesłała. Nakoniec wprowadzony został projekt do prawa tyżący się zasad, na którebyby kunszta, rzemiosła i wszelkie professye urządzone zostały. — Po przymówieniu się jeszcze kilku Reprezentantów, Izba przyjąwszy modyfikacyę projektu, ażeby nietylko Cechy w projekcie wyrażone, ale także inne istniejące i w posiadaniu przywilejów od Królów sobie nadanych

będące, utrzymane zostały, i ażeby każdemu Zgromadzeniu Cechowemu Wójt przewodniczył, w celu nowej inicjatywy w stosunku modyfikacyi projekt Senatowi zwrócić postanowiła.

Hiszpania

Gazeta Korrespondenta Warszawskiego umieściła poniższą wiadomość dostawaną od gracja Hiszpańskich dnia 22go Grudnia:

Cokolwiek dotąd pisma publiczne o panującej spokojności w Hiszpanii głosiły, jest zupełnie zmyślowem. Powstanie Narodu przeciw Królowi Ferdynandowi przestało już być zagadką, i dla tego donosimy niektóre szczegóły ostatnich wypadków, o których z nieomylnych źródeł wiemy. Opozycya tworząca się przeciw Rządowi, dała powód do rozlicznych uwiecznień; lecz żeby zabezpieczyć pojmany, wszystkich do więzienia St. Inkwizycyi odesłano w Niemaniu, że Lud tyle ma czci i uszanowania dla tego miejsca, iżby wdziierać się tam nie poważył. Jak zwykle w takich przypadkach dzieć się zwykło, i teraz na lada doniesienie, nawet bez niego, porywano z domów spokojnych obywateli, na których tylko najmniejszy podejrzenie paść mogło, że należą do dobrze, czyli liberalnie myślących. — Niespokojność dochodziła do najwyższego stopnia; rozpacz i niechęć wrzały w popółstwie, które nareszcie na świętość Inkwizycyi nieuwzględniając, zdobyło mocą więzienia Inkwizycyi, i wszystkich tam osadzonych uwolniło. Niemożna wątpić, że powstanie w Madrycie kierowane i wspierane jest od ludzi bardzo możnych, i nie należy go bynajmniej uważać za przewieszające tylko rozjątrzenie popółstwa. — Nieco przed zdobyciem więzienia St. Inkwizycyi strzelono do pojazdu Królewskiego. Król przestraszony kazał nawrócić do zamku, i użyto wszelkich środków ostrożności. Wieczorem, gdy się do spoczynku zabierał, znalazł na poduszce bilet w tych słowach: „Król! daremne będą wszystkie twoje starania; nieudzielsz śmierci, jeżeli inaczej nie będziesz panował. Naród chce tylko odmiany w rządzie, i domaga się Stanów (Cortes). Wystrzał do pojazdu twego był z ślepego ładunku dla twojej przestrogi; lecz ugodzi cię nieomylnie śmiertelnym rażem, jeżeli w przeciagu dwóch miesięcy Stany nie będą zwolnane. Wierzącay temu, a bilet, który znajdujesz w gabinecie, niech cię przekona, że już użyte są dzielne i niezawodne środki dla dosięgnięcia cię w każdym miejscu, w którekolwiek bądź części Królestwa schronić się byłoby twoim zamiarem.